

e-ISSN: 1694-8742

№ 2 (5). 2024, 48-54

УДК: 371 (004)

DOI: [https://doi.org/10.52754/16948742_2\(5\)_6-2024](https://doi.org/10.52754/16948742_2(5)_6-2024)

**ИНТЕРАКТИВДУУ ПРЕЗЕНТАЦИЯЛАР
САБАККА КЫЗЫКТЫРУУ КАРАЖАТЫ КАТАРЫ**

**ИНТЕРАКТИВНЫЕ ПРЕЗЕНТАЦИИ КАК
СРЕДСТВО ПРИВЛЕЧЕНИЯ ВНИМАНИЯ К УРОКУ**

**INTERACTIVE PRESENTATIONS AS A
MEANS OF DRAWING ATTENTION TO THE LESSON**

Зулпукарова Дамира Исмаиловна

Зулпукарова Дамира Исмаиловна

Zulpukarova Damira Ismailovna

*пед. илимд. канд., доцент, Ош мамлекеттик университети
канд. пед. наук, доцент, Ошский государственный университет
Cand. of Ped. Sciences, Associate Professor, Osh State University*

zdamira15@mail.ru

ORCID: 0000-0002-4846-6091

Жакыпбекова Атыргүл Талиповна

Жакыпбекова Атыргүл Талиповна

Jakupbekova Atyrgul Talipovna

*улук окутуучу, Ош мамлекеттик университети
старший преподаватель, Ошский государственный университет
Senior Lecturer, Osh State University*

atyrgult67@mail.ru

ORCID: 0009-0009-8093-1414

Сманова Нургул Токтобекована

Сманова Нургул Токтобекована

Smanova Nurgul Toktobekovana

*улук окутуучу, Ош мамлекеттик университети
старший преподаватель, Ошский государственный университет
Senior Lecturer, Osh State University*

snurgultokto@gmail.com

ORCID: 0000-0001-9196-3416

ИНТЕРАКТИВДҮҮ ПРЕЗЕНТАЦИЯЛАР САБАККА КЫЗЫКТЫРУУ КАРАЖАТЫ КАТАРЫ

Аннотация

Бүгүнкү күндө жаш өспүрүмдөрдүн компьютерге болгон кызыгуусу пайда болуп, компьютердик оюндар менен ойноо көндүмдөрү белгилүү бир деңгээлде калыптана баштагандыгы баарыбызга белгилүү. Азыркы учурда окуучуга жеткиликтүү, терең билим берүүчү окутуунун жөнөкөй технологиясын иштеп чыгуу зарылдыгы жаралууда. Мектеп окуучулары компьютер менен иштөөгө өтө берилип, ага ыктап бара жаткандыгы белгилүү. Мугалимге караганда компьютер менен мамилелешүү алар үчүн алда канча кызыктуу туюлат. Ошондуктан, мектепте маалымат-коммуникациялык технологияларды сабакта колдонууну кенири жайылтуу талап кылынып, түрдүү сайттардын жардамында тапшырмаларды түзүп, окуучуларды сабакка кызыктыруу милдети турат. Компьютердик технологияны, интерактивдүү досканы бүгүнкү күндөгү сабактарда пайдалануу, окутуунун деңгээлин жогорулатат. Ушул максатта макалада математиканы окутууда интерактивдүү көнүгүүлөрдү кантип түзүп, колдонууга боло тургандыгы жөнүндө сөз болот. Макалада Quizziz, Peardeck, Mentimeter, LearningApps сыяктуу платформаларына токтолуп, алардын жардамында интерактивдүү көнүгүүлөрдү иштеп чыгып, колдонуу каралган.

Ачык сөздөр: викториналар, маалымат-коммуникациялык технология, интерактивдүү көнүгүүлөр, оюн технологиялары, интерактивдүү презентациялар.

Интерактивные презентации как средство привлечения внимания к уроку

Interactive presentations as a means of drawing attention to the lesson

Аннотация

Все мы знаем, что сегодня у молодых людей появляется интерес к компьютерным играм, и их навыки игры с компьютерными играми в определенной степени начинают формироваться. В настоящее время существует острая необходимость в разработке простой технологии глубокого обучения, доступной для учащихся. Известно, что школьники очень увлечены работой с компьютером и склонны к нему. Им гораздо интереснее взаимодействовать с компьютером, чем с учителем. Поэтому необходимо, чтобы школа широко внедряла информационные и коммуникационные технологии в классе, и задача состоит в том, чтобы создавать задания и привлекать учащихся к урокам с помощью различных сайтов. Использование компьютерных технологий, интерактивной доски в современных классах, может повысить уровень обучения. С этой целью в статье рассказывается, как создавать и использовать интерактивные упражнения при обучении математике. В статье основное внимание уделяется таким платформам, как Quizziz, Pear Deck, mentimeter, с помощью которых можно разрабатывать и использовать интерактивные упражнения.

Abstract

We all know that today young people are becoming interested in computer games, and their skills in playing computer games are beginning to take shape to a certain extent. Currently, there is an urgent need to develop a simple deep learning technology that is accessible to students. It is known that schoolchildren are very passionate about working with a computer and are prone to it. They are much more interested in interacting with a computer than with a teacher. Therefore, a wider introduction of information and communication technologies in the classroom is required at school, and the task is to create assignments using various websites and involve students in classes. The use of computer technology, an interactive whiteboard in modern classrooms, can increase the level of learning. To this end, the article describes how to create and use interactive exercises when teaching mathematics. The article focuses on platforms such as Quizziz, Pear Deck, and mentimeter, with which you can develop and use interactive exercises.

Ключевые слова: викторины, информационные и коммуникационные технологии, интерактивные упражнения и презентации, игровые технологии.

Keywords: quizzes, information and communication technologies, interactive exercises, game technologies, interactive presentations.

Киришүү

Учурда окуучуга жеткиликтүү, терең билим берүүчү окутуунун жөнөкөй технологиясын иштеп чыгуу зарылдыгы жаралып, билим берүү багытында иштеген ар бир мугалим изденүү жолунда. Көпчүлүк мектеп окуучулары компьютер менен иштөөгө өтө берилип, ага ыктап бара жаткандыгы барыбызга белгилүү. Мугалимге караганда компьютер менен мамилелешүү алар үчүн алда канча кызыктуу туюлат. Ошондуктан, мектепте маалыматтык-коммуникациялык технологияларды сабакта максаттуу колдонуу ишке ашыруу аракеттери жүрүп жатат. Компьютердик технологияны, интерактивдүү көнүгүүлөрдү сабактарда пайдалануу, окутуунун денгээлин жогорулатып, окуучулардын сабакка болгон кызыгуусун арттырат. Ошол максатта макалада математиканы окутууда интерактивдүү презентациялар аркылуу окуучуларды сабакка кызыктыруунун жолдору каралган.

Азыр көптөгөн мугалимдер балдарга математика сабагында стандарттуу эмес маселелерди, башкача айтканда, ой жүгүртүүнүн өз алдынчалуулугун жана таанып-билүү активдүүлүгүн калыптандырган маселелерди чечүүнү камсыз кылган окутуу технологияларын иштеп чыгууда.

Билим берүүдө буга чейин анын борборунда мугалим болуп келген болсо, азыркы заманбап билим берүүдө мугалимдин ролу өзгөрүп: ал уюштуруучу, менеджер, фасилитатор, жол көрсөткүч болот. Ал эми окуучу сабакта активдүү катышуучу болуп, өз алдынча иштөөгө өтөт. Бул ар бир окуучуга өзүнө ылайыктуу темп менен жана алардын жөндөмүнө ылайык келген деңгээлде билим алууга мүмкүнчүлүк берет.

Интерактивдүү презентациялардын негизги артыкчылыгы көрсөтмө курал, анткени маалыматтын көп бөлүгү визуалдык эс тутумдун жардамы менен үйрөнүлөт жана ага тийгизген таасири окутууда абдан маанилүү. Интерактивдүү презентациялар окуу процессин чыгармачыл жана окуучуга багыттоого жардам берет.

Окутуу презентациялары эки түргө бөлүнөт: презентация-визуализация жана интерактивдүү презентация. Презентация - мугалимдин түшүндүрмөсүн же окуучунун сөзүн коштогон визуализациялар билим берүү процессинде эң көп колдонулат. Презентациянын дагы бир түрү - интерактивдүү презентация - практикада азыраак колдонулат, анткени аны түзүү ыкмалары, түзүлүшү, колдонуу технологиясы али жетиштүү иштелип чыга элек (Баданова & Баданов, 2015).

Математика сабактарында интерактивдүү презентацияларды колдонуу төмөнкүлөргө мүмкүндүк берет: мультимедиялык мүмкүнчүлүктөр аркылуу окуу процессин жандуу, кызыктуу кылуу; окутуунун визуалдык көйгөйүн натыйжалуу чечүү; окуу материалын визуалдаштыруу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү, аны окуучуларга түшүнүктүү жана жеткиликтүү кылуу.

Материалдар жана изилдөө методдору

Интерактивдүү презентациялар көрсөтүү процессинде окуучуларга слайддардын ырааттуулугун өздөрү тандоого, өзгөртүүгө жана гипершилтемелерди колдонууга мүмкүндүк берет. Слайддар ар кандай типтеги объекттерди камтышы мүмкүн, мисалы: текст, таблицалар, графиктер, диаграммалар, графикалык сүрөттөлүштөр, видео - жана аудиоматериалдар, фотодокументтер ж.б. Ошондой эле интерактивдүү презентацияда үн жазуусу (диктордук текст, музыкалык чыгарма ж. б.) болушу мүмкүн.

Презентациянын интерактивдүү мүнөзү окуучуга окуу материалын өздөштүрүүгө түздөн-түз катышууга мүмкүнчүлүк берет, бул окуучулар пассивдүү ролду аткарган жана "даяр" билимди кабыл алган презентация-визуализациялардан айырмаланып, окуу процессин активдүү кылат. Ошентип, интерактивдүү презентациялар өз алдынча окуу иш-аракеттерин

уюштуруу процессинде колдонууга ылайыкташтырылган.

Жаңы материалды түшүндүрүүдө презентациялар колдонулганда, окуучулар темага аябай кызыгышат, жада калса пассивдүү окуучулар да өз алдынча тапшырмаларды аткарууга киришет. Сабактын ар кандай этаптарында интерактивдүү презентацияларды оозеки эсептөөдө, жаңы материалды түшүндүрүүдө; бышыктоо, кайталоо, текшерүү баскычында колдонсо болот.

Интерактивдүү презентацияларды колдонуу менен сабактар окуу процессин жандандырып гана тим болбостон, активдүү окууга түрткү берет.

Интерактивдүү презентацияларды сабактын каалаган этабында колдонсо болот (Ветошкина & Шнайдер, 2011):

1. Сабактын темасын баяндоодо.
2. Сабактын башында, көйгөйлүү кырдаалды жаратып, изилденип жаткан тема боюнча суроолор аркылуу.
3. Мугалимдин түшүндүрмөсүн коштоо катары (слайддар, формулалар, схемалар, сүрөттөр, видеофрагменттер ж.б.).
4. Билимдерди текшерүү жана баалоо үчүн.

Интерактивдүү презентациялардын негизги билим берүү баалуулугу – бул мугалимдин жана окуучунун карамагындагы чексиз мүмкүнчүлүктөр менен жандуу интерактивдүү окуу чөйрөсүн түзүүгө мүмкүнчүлүк берет.

Салттуу каражаттарга салыштырмалуу интерактивдүү презентациялардын артыкчылыктары абдан чоң. Мындан тышкары материалды иллюстрациялык, көрсөтмөлүү берүү, билимди натыйжалуу текшерүү жана аларга окуучулардын ишиндеги уюштуруу формаларынын көп түрдүүлүгү, окутуучунун ишиндеги методикалык ыкмалар кирет.

Эгерде окуучу тигил же бул маселе боюнча кыйынчылыкка туш болсо, анда ал каалаган учурда теорияга кайтып келип, материалды дагы бир жолу үйрөнө алат.

Сабакта маанилүү нерсе – бул мугалим менен окуучунун жандуу өз ара аракеттенүүсү, алардын ортосунда туруктуу маалымат алмашуу. Ошондуктан, ар кандай окуу классынын ажырагыс атрибуту мектеп доскасы болуп эсептелет. Доска – бул чоң кишинин да, баланын да жаза турган каражаты гана эмес, мугалим менен окуучунун ортосундагы маалымат алмашуу чөйрөсү. Албетте, интерактивдүү презентациялар менен иштөө окуучулардын окуу натыйжаларын жогорулатат деп так айтууга болбойт, бирок байкоолор көрсөткөндөй, окуучулар сабакта болуп жаткан окуяларга көбүрөөк кызыгуусу үчүн кыймылдуу файлдарды көрсөтмөлүү түрдө чагылдыруу зарыл болууда.

Алар жаңы теманы активдүү талкуулашат, ишке катышууга умтулушат, материалды тезирээк эстешет. Ошентип, интерактивдүү презентацияларды колдонуу окуучулардын билим алууга, туруктуу мотивациясын камсыз кылууга, алардын таанып-билүү активдүүлүгүн жогорулатууга, мугалимге балдардын предметке болгон мотивациясын жогорулатууга жардам берет жана ошондой эле төмөнкү оң натыйжаларга алып келет (Губина, 2024):

- окуучулардын материалды сиңирүү процессин психологиялык жактан жеңилдетет;
- предметке жандуу кызыгууну жаратат;
- балдардын жалпы көз карашын кеңейтет;
- сабакта визуалдык колдонуунун деңгээли жогорулайт;
- теориялык материалды толук өздөштүрүү жүрөт;
- окуучулардын ар кандай булактардан маалымат алуу, аны компьютердик технологиялардын жардамы менен иштетүү жөндөмүн өздөштүрөт;
- өз көз карашын, оюн кыска жана так айтуу жөндөмү калыптанат;

- сабакта мугалимдин жана окуучулардын эмгек өндүрүмдүүлүгү жогорулайт.

Талкуу жана изилдөө жыйынтыктары

Интерактивдүү презентацияларды колдонууда сабактын структурасы бир канча этаптан турат (Двуличанская, 2011).

1. Түрткү. Бул этапты уюштурууда мотивация ыкмаларын бир иш-аракеттерден экинчисине өзгөртүү керек.

2. Максат коюу. Окуучуларга максатты билдирүү андан аркы иш-аракеттерди максаттуу кылууга мүмкүндүк берет. Мугалим сабактын максатын окуучулардын позициясынан коюусу керек болот.

3. Жаңы маалымат берүү. Бул этап окуучулар билген жана аларга тааныш эмес жана түшүнүксүз нерселерди тандап алууга мүмкүндүк берет.

4. Интерактивдүү презентациялар жана ыкмаларды колдонуу. Алардын катарында жуптарда, чакан топтордо иштөө практикаланат. Эң жакшы вариант ар бир топто деңгээли ар башка болгон окуучулардын болушу, бул окуучуларга бири-биринин билимин толуктоого жана байытууга мүмкүндүк берет. Ар бир топ кыска жана эң маалыматтуу болушу керек.

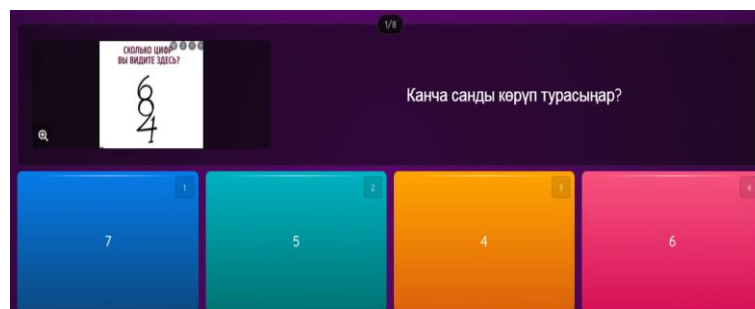
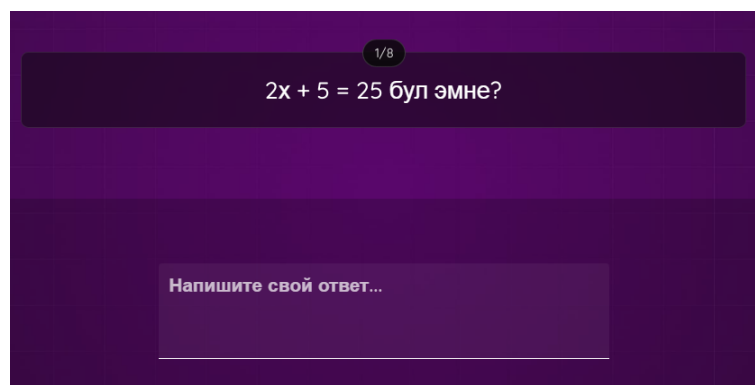
5. Жаңы билимди үйрөнүү. Окуучулар үйрөнгөн маалыматтын көлөмүн эске алганда, аларга өз тыянактарын чыгарууга жана өз көз караштарын билдирүүгө мүмкүнчүлүк берилет.

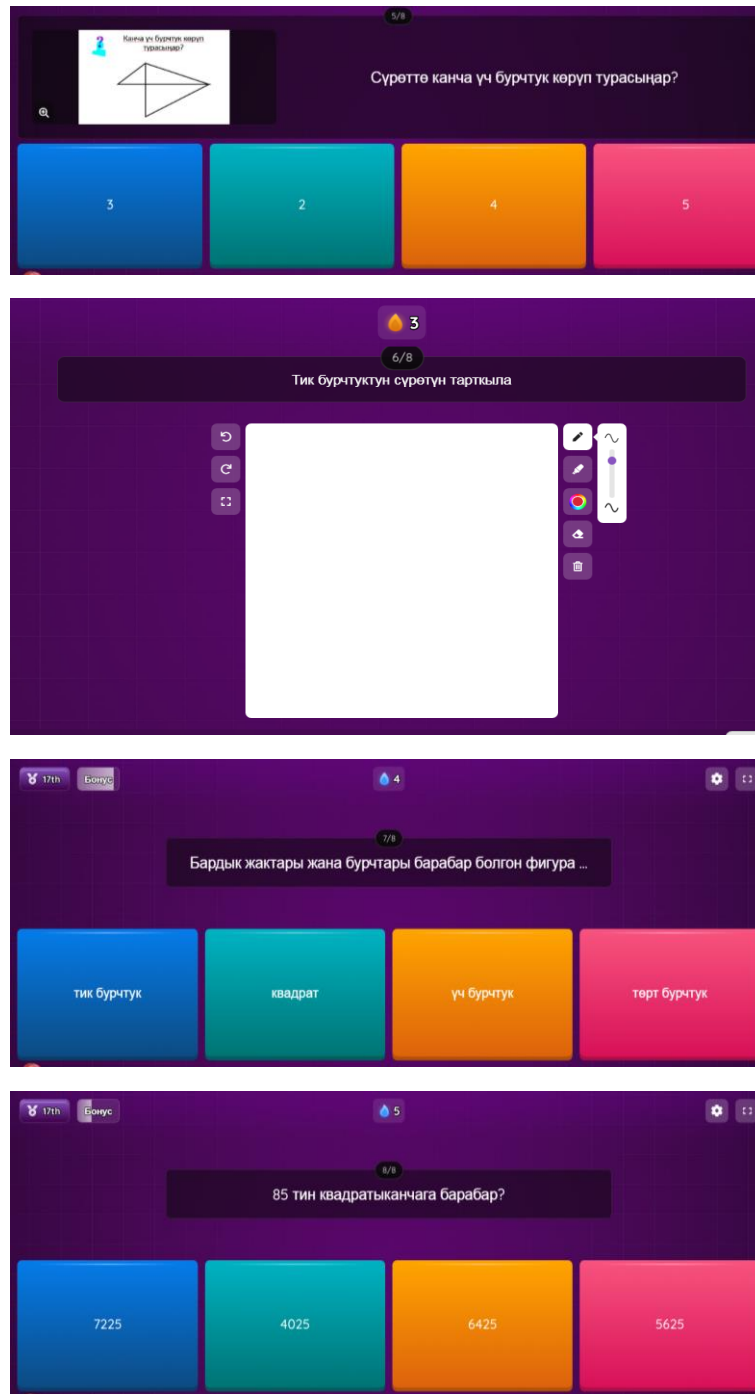
6. Рефлексия. Бул этапта окуучулардын аткарган иш-аракеттеринин жыйынтыгын чыгаруу болжолдонот. Бул этап окуучуларга жаңы үйрөнүлгөн билимдерди бөлүп көрсөтүүгө жана аларды кайсы учурларда колдонсо болорун аныктоого мүмкүндүк берет.

7. Баалоо. Бул этаптын татаалдыгы – баалоо окуучуларды андан ары иштөөгө түрткү бериши керек.

8. Үй тапшырмасы. Интерактивдүү презентацияларды колдонуу менен сабак өткөргөндөн кийин, үйрөнгөн материалды чыгармачылык менен кайра карап чыгууну камтыган тапшырмалар берилет, мисалы ар түрдүү кызыктууруучу тесттер, суроолор, жарыштар (Quizizz, Kahoot, LearningApps) ж.б.

Мисалы, Quizizz платформасында суроолор боюнча викторинаны колдонолу (сүрөт):

Сүрөт. Quizizz платформасында суроолор

Мында викторинанын суроолорун түрдүү варианттарда түзүлгөн. Ар бир туура жооп үчүн окуучуга кошумча балл берилип турат. Викторинанын аягында платформа биринчи, экинчи жана үчүнчү орундарды аныктап берет жана алган баллынын суммасын көрсөтөт. Бул окуучулар үчүн шык жаратып, сабакка кызыгуусуна шарт түзөт.

Жыйынтыктоо

Математика сабагынын ар кандай баскычтарында интерактивдүү презентацияларды колдонууга болот (Мельникова, 2016):

- класстагы бардык окуучулардын үй тапшырмасынын туура аткарылышын системалуу түрдө текшерүү үчүн (үй тапшырмасын текшерүүдө, адатта, доскадагы чиймелерди көбөйтүүгө, кыйынчылыктарды жараткан фрагменттерди түшүндүрүүгө көп убакыт кетет);

- оозеки көнүгүүлөр үчүн (даяр чийме боюнча иштөө конструктивдүү жөндөмдөрдүн өнүгүшүнө, сүйлөө маданиятынын, логиканын жана ой жүгүртүүнүн ырааттуулугунун көндүмдөрүнө өбөлгө түзөт, ар кандай татаалдыктагы маселелерди чечүүнүн оозеки пландарын түзүүнү үйрөтөт);

- жаңы материалды түшүндүрүү үчүн;

- үйрөнүлүүчү материалды бекемдөө үчүн;

- окуучулардын билимин жана жөндөмүн текшерүү үчүн (математикалык диктанттарды, өз алдынча жумуштарды жана тесттик тапшырмаларды өзүн-өзү текшерүүдө же өз ара текшерүүдө) (Сивашинская & Пунчик, 2010).

Дагы бир жолу баса белгилей кетүүчү нерсе, интерактивдүү презентацияларды колдонуу менен сабак өткөрүүдө дидактиканын негизги принциби – көрсөтмөлүүлүк сакталат, бул окуучулардын материалды оптималдуу өздөштүрүүсүн камсыз кылат, эмоционалдык кабылдоону жогорулатат жана балдардын ой жүгүртүүсүнүн бардык түрлөрүн өнүктүрөт (Туманов, 2015). Булардын бардыгы интерактивдүү презентациялар колдонулган сабактар салттуу сабакка салыштырмалуу жогорку натыйжалуулукка ээ экендигин көрсөтүп турат.

Корутунду

Жогоруда айтылгандардын негизинде төмөнкүлөрдү белгилөөгө болот. Интерактивдүү презентацияларды, мультимедиялык каражаттарды окутуунун жаны ыкмаларын, жаны технологияларды колдонуу менен сабактардын иштелмелерин түзүп чыгып, окутуу процессинде колдонуу – бул мугалимдин заманбап технологияларды колдонуу боюнча тиешелүү көндүмдөргө ээ болуу зарылдыгын көрсөтүп турат.

Максаттуу колдонулган МКТ окуучулардын өз алдынчалыгын, чыгармачылыгын жана таанып-билүү кызыгуусун арттырат. Балдар жакшы окууну каалаш үчүн сабакты кызыктуу жана визуалдуу түрдө окутуу керек.

Адабияттар

- Баданова Н. М. & Баданов А.Г. (2015). Интерактивные презентации на уроке и за его пределами. *Школьные технологии* (1).
- Ветошкина Т.А. & Шнайдер Н.В. (2011). Активные и интерактивные методы обучения: метод. Пособие. УГГУ, (156).
- Губина Т. Н. (2024). Мультимедиа презентации как метод обучения. *Молодой ученый*, 3(38), 345–347.
- Двуличанская Н.Н. (2011). Интерактивные методы обучения как средство формирования ключевых компетентностей // Электронное научно-техническое издание “Наука и образование” (4) [Электронный ресурс]. URL: <http://technomag.edu.ru/doc/172651.html>
- Мельникова Е. Л. (2016). Көйгөйлүү сабак, же окуучулар менен билимди кантип ачуу керек. Мугалим үчүн колдонмо.
- Сивашинская Е. Ф. & Пунчик В. Н. (2010). Педагогические системы и технологии: курс лекций для студентов пед. спец. вузов Экоперспектива, (196).
- Туманов Р. В. (2015). Окуу процессинде компьютердик технологияларды жана телекоммуникациялык тутумдарды колдонуу: көйгөйлөр жана перспективалар. ЧГУ.